

Van Swol, jetset and match Theo Bollerman

Op 22 augustus 1914, bijna gelijktijdig met het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog, werd Hans van Swol geboren. Bijna negentig jaar later bezoek ik hem in Amsterdam, waar hij inwoont bij zijn stiefdochter. Hij blikt terug op de vele hoogtepunten uit zijn leven. Van de vele sporten, die hij met succes beoefende, was tennis zijn favoriet. Vijf maal werd hij kampioen van Nederland in het enkelspel. Op Wimbledon won hij menige ronde, en bereikte in 1946 de laatste 16. Met Ivo Rinkel behaalde hij daar ook eens de vierde ronde. Zij staan bovendien in de top 100 aller tijden waar het gaat om successen als dubbelteam in de Davis Cup met zeven overwinningen tegen twee nederlagen. Deze prestatie is des te opmerkelijker, omdat de overwinningen behaald werden tegen sterke landen, waarvan het Nederlandse team altijd verloor.

Hans (A.C.) van Swol volgt het tennis alleen nog maar op de televisie. Aan diverse ouderdomskwalen ontsnapte zelfs de voormalige revalidatie-arts niet. Zijn rechterarm gehoorzaamt nauwelijks nog, en zijn benen zijn ook verzwakt. Maar toch, als hij opstaat om je te begroeten maakt hij nog steeds indruk met zijn rijzige gestalte en zijn karakteristieke kop, en je begrijpt onmiddellijk waarom hij bij vele vrouwen een blosje naar de wangen joeg. Drie maal trouwde hij. Het huwelijk met zijn tweede vrouw, een Engelse, duurde zes jaar; zij kon niet aarden in Amsterdam, wat de relatie geen goed deed. Zijn derde huwelijk deed hem in de wereld van de jetset belanden. Hij ontmoette de beeldschone Gré Brouwenstein, toen hij bezig was een evenement te organiseren voor kinderen met polio. Een wederzijdse vriendin had gezegd, dat hij maar eens moest gaan praten met haar. Zij was toen al een gevierd operazangeres en zou gaan behoren tot de absolute wereldtop. In die wereld was Van Swol niet thuis, en hij herkende haar niet, toen hij haar voor het eerst ontmoette. Op haar beurt besepte Gré Brouwenstein niet, dat zij met een tenniskampioen te maken had,

toen zij de knappe arts vroeg eens met haar te tennissen op een achterbaantje aan de Zuidelijke Wandelweg. Het kon een scène van een film geweest zijn, deze start van de romance, die hem in contact zou brengen met beroemde dirigenten als Von Karajan en Bruno Walter. Zo vaak als het kon, reisde hij met zijn vrouw mee op haar vele wereldtoernees. Zijn beroep maakte het gelukkig mogelijk om de nodige dagen vrijaf te nemen. Artsen hadden nog niet te voldoen aan productiequota, en als ziekenhuisarts was er voldoende vrijheid.

Direct na de Tweede Wereldoorlog was de jonge basisarts in de gelegenheid gesteld een nieuw vakgebied te ontwikkelen. Hij werd uitgezonden naar Engeland om het revalidatieproces te bestuderen; gedurende twee jaar leerde hij om te gaan met de meest afschuwelijke oorlogswonden en verminkingen. Daar ontdekte hij het belang van humor in het genezingsproces. Zijn verbale begaafdheid en charme vielen later op in het Amsterdamse wereldje. Hij werd de eerste televisiedokter bij de NCRV, wat hij twaalf jaar gedaan heeft. Hij schreef voor het blad Margriet het boekje *Dokter, kom eens naar mijn kindje kijken*.

Ook gaf hij vele jaren lang commentaar bij tenniswedstrijden en rugbymatches. Rugby was een jeugdliefde. Al in 1934 speelde hij in het Nederlands rugby-vijftiental, nog voor zijn grote tennissuccessen. Hij beoefende nog meer sporten met succes, als scholier en als student. Hij was een verdienstelijk skifroeier, debuteerde in de honkbalcompetitie met een home-run en speelde tijdens de oorlogsjaren voetbal bij het Amsterdamse A.F.C.

Nu spreekt hij met een lichte verbazing over deze periode. Wat hij vroeger doodnormaal vond, was toch achteraf wel bijzonder. Over het moderne tennis heeft hij scherpe meningen. Hij mist de cameraderie en de gentlemanlike sportiviteit van vroeger. "Agassi, dat is een speler naar mijn hart. En wat mij betreft is Tom Okker toch de beste Nederlandse speler aller tijden!"

Hij begon met tennis als jonge jongen en

raakte bezeten van het spel. Elke dag toog hij naar de tennisbaan, en omdat hij gemakkelijk kon leren, vormde dat geen belemmering voor zijn studie. Zo ongeveer vanaf zijn twintigste jaar kon hij zich meten met de vaderlandse tennistop en werd hij uitgezonden naar buitenlandse toernooien. In 1935 kreeg hij van de veel oudere Henk Timmer nog een fiks pak op zijn broek in de halve finale van de Nationale Kampioenschappen, en daarna was T. Hughan hem nog twee jaar de baas. In 1938 behaalde hij tegen zijn rivaal en dubbelspelpartner dan toch de fel-begeerde overwinning.

In die dagen bestond er tussen de Amsterdamse en de Haagse tennissers een zekere rivaliteit. De Hagenaar Scheurleer had in de jaren vlak na de Eerste Wereldoorlog behoord tot de vaderlandse tennistop. Door een motorongeluk in 1921 verloor hij een been. Sinds die tijd had hij zich volledig toegelegd op coaching en de ontwikkeling van een Nederlandse tenniswetenschap en zo een grote invloed bij de Nederlandse Tennisbond N.L.T.B gekregen. Hij onderhield bijvoorbeeld contacten met buitenlandse wereldtoppers als William T. Tilden. Hij had al snel geconcludeerd, dat de “hobby-houding” van de vaderlandse topspelers een grote belemmering vormde voor het Nederlandse tennis, en trok daartegen met man en macht ten strijde. Zijn grote pupil werd Henk Timmer, die ook bij hem zou gaan inwonen.

Scheurleer schreef vier boeken over tennis, die bijna literaire kwaliteiten bezaten.

Scheurleer organiseerde het zo, dat de velden van zijn vereniging de H.L.T.C. Leimonias ook als bondsoefencentrum dienst deden.

Van Swol: “Als je dan naar Den Haag moest, dan zeiden we tegen elkaar: “Laat die Scheurleer maar kletsen”. Hij had van die achterhaalde ideeën, onder andere dat je de backhand moest slaan met je duim in de lengterichting tegen de greep aan. Dat deed niemand meer in die tijd. Maar wij haalden er onze schouders over op.”

Op 10 mei 1940 eindigde de mogelijkheid om internationaal tennis te spelen abrupt. De tweede wereldoorlog bracht een dramatische

wending aan in zijn tenniscarrière, hoewel hij nog landskampioen werd in dat jaar en ook in het volgende. Zijn vriend Hughan had nadrukkelijke N.S.B.-sympathieën. Van Swol: “Hughan was gewoon te aardig, hij kon niet op tegen zijn vrouw, dat was een vreselijk dominant mens. Zij sleepte hem mee naar die N.S.B.-bijeenkomsten!” Voor Van Swol vormde deze ontwikkeling een afschuwelijk dilemma. Hij was het geheel niet eens met de houding van de N.L.T.B. ten aanzien van de bezetter. Zo was de tennistaal gezuiverd van Engelse termen. Op de kampioenschappen van 1941 had hij een minutenlange ovatie gekregen toen hij herhaaldelijk de vernederlandste score herhaalde in het Engels.

Het ging hem aan het hart, maar met Hughan kon hij niet meer omgaan. De bezetter gelastte, dat hij in 1942 toch een dubbel met hem zou vormen op de nationale kampioenschappen; op deze manier zou hun favoriet verzekerd zijn van een titel. Van Swol weigerde, samen met zeven andere topspelers waaronder Wilton, Borren en Wiegers. Zij werden “levenslang” uitgesloten van elke formele sportbeoefening. Op initiatief van Huib Wilton werden op zijn privébaan in Voorburg de “geheime Nationales” gehouden, waaraan alle zeven geschorste spelers deelnamen. Het verhaal gaat, dat het spelpeil op dit toernooi aanzienlijk hoger lag dan op de officiële wedstrijden. Van Swol werd vanzelfsprekend de officieuze kampioen van Nederland.

Na de oorlog was hij op Wimbledon een graag geziene speler met vele successen. In 1949 speelde hij in de tweede ronde tegen de geduchte Fransman Robert Abdesselam. In de vijfde set kwam hij op een bijna fatale achterstand van 5-3. Van Swol was erg vermoeid geraakt, wat niet verwonderlijk was. Hij was beduidend ouder dan zijn tegenstander, en zijn aanvallende speltype kostte meer energie. Bij het wisselen konden de spelers niet gaan zitten, want dat lieten de spelregels nog niet toe. Je nam een slok water en liep door. Toen hij moest beginnen aan de zware taak zijn servicegame te behouden, huppelde er ineens een eekhoortje de baan op. Het

duurde vijf minuten voordat de ballenjongen het beestje gevangen had, glimlachend gadeslagen door de op het gras uitrustende Van Swol. Die rust was voldoende om de set met 13-11 binnen te halen.

Tot verrassing van menigeen zou hij nog twee maal een officiële enkelspeltitel in de wacht slepen. Op het NK van '48 en '49 wist hij wederom te winnen. Ook won hij in totaal 7 dubbelspeltitels. In de Davis Cup statistieken staat hij ook nog vermeld als behorend tot de 60 oudste spelers: op de leeftijd van 40 jaar en 211 dagen speelde hij het dubbelspel tegen Zwitserland.

Van Swol: "Nog één anekdote? Goed dan, maar eigenlijk mag je het niet verder vertellen. Vlak voor de oorlog speelden we Davis Cup tegen Monaco. Henk Timmer was toen onze sterspeler. Wij hadden een keurig hotel toegewezen gekregen. De avond voor de wedstrijd maakte ik kennis met een aantrekkelijke dame, waar ik een goed gesprek mee had." Een klein glimlachje vergezelde deze uitleg.

"Toen ik 's avonds terugliep naar mijn kamer, passeerde ik de biljartruimte en hoorde wat gesmoorde kreten. Ik draaide mij om en een man spoedde zich weg. In de biljartkamer gekomen zag ik Henk Timmer staan, die met een pijnlijk gezicht aan zijn linkerschouder voelde. In de andere hoek stond een aantrekkelijke dame haar kleren recht te trekken. Ik vroeg Henk, wat er aan de hand was. Met verwrongen gezicht antwoordde hij, dat met de dame toevallig onder het biljart (...) een zoekgeraakte bal aan het zoeken was, net toen haar echtgenoot, de hotel-eigenaar, de ruimte binnenliep. Deze was in woede ontstoken, en had met een biljartkeu Henk Timmer enkel fikse dreunen verkocht. De volgende dag kon hij nauwelijks opgooien. Maar ach, we speelden tegen Monaco." □

Pro Tour echt nieuw? Remco Plas

De UCI heeft voor 2005 een "nieuwe" opzet voor het wielerseizoen op de weg voorgesteld. De huidige Wereldranglijst en de Wereldbeker verdwijnen. Daarvoor in de plaats komt de Pro Tour. In tegenstelling tot de Wereldranglijst zijn er veel minder wedstrijden die mee tellen voor de puntentelling. Ten opzichte van de Wereldbeker doen nu ook de belangrijkste etappewedstrijden mee. Door de Wereldbeker kwam er steeds meer een scheiding tussen de renners van klassiekers en de renners van etappewedstrijden. Voor de Wereldranglijst kwamen vrijwel alle wedstrijden in aanmerking.

Is de opzet van de Pro Tour echt nieuw? Niet bepaald; bij het overzicht van de koersen die in de Pro Tour zijn opgenomen drong zich onmiddellijk de vergelijking met het Super Prestige Pernod klassement. (1958-1987) op. De zuiniger puntenverdeling doet denken aan de Challenge Desgrange-Colombo (1948-1959). Deze trofee was vernoemd naar de stichters van de Tour de France en de Giro d'Italia en werd georganiseerd door een aantal sportbladen. Voor het klassement kwamen alleen de wedstrijden die zij zelf organiseerden in aanmerking. Het was het eerst internationale jaarklassement voor wielrenners. Door ruzies tussen de organisatoren kwam dit klassement in 1959 tot een einde. Het werd opgevolgd door het Super Prestige Pernod klassement dat een groter aantal wedstrijden omvatte en royaler punten uitdeelde. Dit klassement verdween toen het in Frankrijk voor fabrikanten van alcoholhoudende dranken verboden werd sportevenementen te sponsoren.

De nieuwe Pro Tour biedt plaats aan 18 ploegen. Tot nu toe hebben zich 24 ploegen gemeld voor deelname. Elf ploegen, waaronder RABObank, zijn al zeker van deelname. Waren de twee eerdere jaarklassementen van buitenaf georganiseerd, de Pro Tour wordt door de UCI opgelegd. Deelname aan de Pro Tour verplicht tot deelname aan alle wedstrijden. Voor individuele renners bestaat die